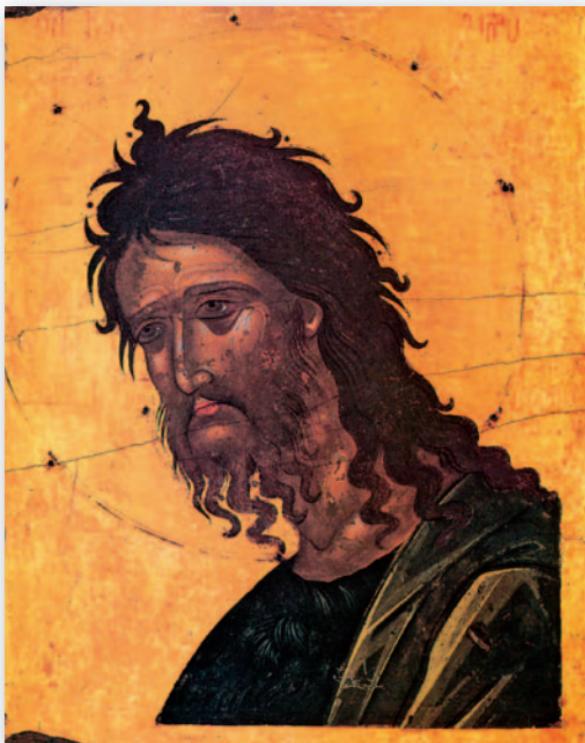

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου
θεολόγου
τ. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ
ὁ ἔνσαρκος ἄγγελος
Βίος καὶ Παρακλητικός Κανών

Εικόνα τηύφω στά 1600.

Ἀπολυτίκιον

Τίχος δ'

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων· σοὶ δέ ἀρκέσει ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου Πρόδορομε· ἀνεδείχθη γάρ ὅντως καὶ προφητῶν σεβασμιώτερος, ὅτι καὶ ἐν φείδροις βαπτίσαι κατηξιώθη τόν κηρυττόμενον. Ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐπυγγελίσω καὶ τοῖς ἐν ἄδῃ, Θεόν φανερωθέντα ἐν σαρκί, τόν αἴροντα τίν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ παρέχοντα ἡμῖν τό μέγα ἔλεος.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

Ας εἶναι εὐλογημένο τό δόνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ πού μᾶς ἀξιώνει νά ἐντρυφήσουμε στό βίο καὶ τὴν πολιτεία τῆς μορφῆς τοῦ τιμίου, ἐνδόξου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ἐνός προσώπου τοῦ ὅποίου τό ἐγκώμιο ἔπλεξε δὲ ὁ Ἰδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ἔλεγε: «σᾶς βεβαιώνω πώς μάνα δέν γέννησε ὡς τώρα ἄνθρωπο πιστό μεγάλο ἀπό τὸν Ἰωάννην τό Βαπτιστή» (Ματθ. 11,11). Πραγματικά· ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξε προφήτης, ἀγγελιοφόρος τῆς ἔλευσης τοῦ Χριστοῦ, ἀπόστολος, κήρυκας τῆς μετανοίας, μάρτυρας.

Γιά τή σύλληψη καὶ γέννησή του, γιά τήν ἀσκητική ζωή στήν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνη, γιά τό κήρυγμα καὶ τούς μαθητές του, γιά τή βάπτιση τοῦ Χριστοῦ, γιά τή φυλάκιση καὶ τόν ἀποκεφαλισμό

του ἀπό τὸν Ἡρώδην, ἡ Καινὴ Διαθήκη μᾶς παρέχει πολλές πληροφορίες. Μέ βάση αὐτές θά ἐκθέσουμε στή συνέχεια τό θαυμαστό βίο τοῦ Ἅγιου.

1. Η θαυμαστή σύλληψη τοῦ Ἰωάννη

 ἀποτε, ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶχαν φόβο Θεοῦ καὶ θεωροῦσαν χρέος τους νά ἔφαρμόζουν τίς ἐντολές του, ἡ ἀτεκνία ἀποτελοῦσε γιά τά ἀντρόγυνα «ὅνειδος», ντροπή. Γι' αὐτό καὶ οἱ ἀτεκνοί παρακαλοῦσαν τὸν Θεό νά τους ἀπαλλάξει ἀπό τὸν «όνειδισμό τῆς ἀτεκνίας».

Συνέβη λοιπόν, ὅπως ἀναλυτικά περιγράφει ὁ Λουκᾶς στό Εὐαγγέλιό του (κεφ. 1,5-25), κατά τά χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρώδη* στήν Ιουδαίᾳ, νά ζετ ὁ Ἱερέας Ζαχαρίας μέ τή γυναίκα του Ἐλισάβετ. Καί οἱ δύο ᾧταν πιστοί στόν Θεό. Ἡ ζωή τους ἀκατηγόροπτη. Τηροῦσαν μέ ἀκρίβεια τό νόμο καὶ τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου. Ἔνα ἀγκάθι ὅμως πλήγωνε τήν ψυχή τους: Δέν εἶχαν παιδιά, γιατί ἡ Ἐλισάβετ ᾧταν στείρα. Καί ἐλπίδα ν' ἀποκτήσουν δέν ὑπῆρχε, ἀφοῦ ᾧδη καὶ οἱ δύο

---

* Πρόκειται γιά τόν Ἡρώδη τό Μέγα, βασιλιά ἀπό τό 37 π.Χ. Στά χρόνια του γεννήθηκε καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Oι ἄγιοι Ζαχαρίας καὶ Ἐλισάβετ.

ῆταν προχωρημένης ἡλικίας. Ἀλλά ὁ Θεός δέν εἶχε ἀκόμα πεῖ τὴν τελευταία λέξην.

‘Ο Ζαχαρίας, ὡς Ἱερέας, ἀνῆκε σέ μία ἀπό τίς Ἱερατικές τάξεις τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα. Οἱ Ἱερεῖς ἦταν ἐπιφορτισμένοι νά τελοῦν τή λατρεία, ν’ ἀποκαλύπτουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ (Δευτ. 33,8) καὶ νά διδάσκουν τό νόμο (Δευτ. 33,10). Προέρχονταν ἀπό τή φυλή τοῦ Λευί (γι’ αὐτό καὶ λέγονταν λευίτες) καὶ πρόσφεραν –χωρισμένοι σέ δύμαδες– ύπηρεσία στό ναό, διαδοχικά. Ὁταν

λοιπόν ἦταν ἡ σειρά τῆς τάξης τοῦ Ζαχαρία νά
έφημερεύσει, κληρώθηκε αὐτός νά μπει στό ναό
τοῦ Κυρίου γιά νά προσφέρει θυμίαμα, ἐνῷ ὁ
λαός, τίνι ὥρα τοῦ θυμιάματος, ἔμενε καί προ-
σευχόταν ἔξω.

Καί ξαφνικά ἐμφανίστηκε στό Ζαχαρία καί
στάθηκε στή δεξιά πλευρά τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
θυμιάματος ἕνας ἄγγελος Κυρίου. Φυσικό ἦταν ὁ
ἱερέας νά ταραχτεῖ καί νά κυριευτεῖ ἀπό φόβο,
ἐνῷ ὁ ἄγγελος ἔσπευσε νά τόν καθησυχάσει μέ
τοῦτα τά λόγια: «Ζαχαρία, μή φοβᾶσαι. Ἡ προσευ-
χή σου εἰσακούστηκε ἀπό τόν Θεό. Ἡ γυναίκα σου
ἡ Ἐλισάβετ θά σοῦ γεννήσει γιό καί θά τοῦ δώσεις
τό ὄνομα Ἰωάννης. Χαρά καί ἀγαλλίαση θά νιώσεις
καί πολλοί θά χαροῦν γιά τή γέννησή του. Ἡ συμ-
βολή του στό ἔργο τοῦ Κυρίου θά εἶναι μεγάλη. Δέν
πρόκειται νά πιεῖ κρασί καί ἄλλα δυνατά ποτά.
Γεμάτος μέ Ἀγιο Πνεῦμα θά εἶναι ἀπ' τίνι κοιλιά
ἢδη τῆς μάνας του. Πολλούς Ἰσραηλίτες θά κάνει
νά ἐπιστρέψουν στόν Θεό τους. Θά προπορευτεῖ
στό ἔργο τοῦ Κυρίου, μέ τό πνεῦμα καί τή δύναμη
τοῦ προφήτη Ἡλία. Πατέρες μέ παιδιά θά συμφι-
λιώσει, ἐνῷ θά κάνει τούς ἀσεβεῖς νά ἀποκτήσουν
τή σύνεση τῶν δικαιών. Ἔτσι θά ἐτοιμάσει τούς
ἀνθρώπους νά ὑποδεχτοῦν τόν Κύριο».

Ἡ ἀμφιβολία ὅμως πού ἦταν φυσικό νά ὑπάρ-

χει στό νοῦ ἐνός ήλικιωμένου ἄντρα πού εἶχε στείρα και ἐπίσης ήλικιωμένη γυναίκα, τόν ἔκανε νά ρωτήσει μέ συστολή: «Πῶς μπορῶ νά εἶμαι στραγούρος γι' αὐτό; Ἐγώ πιά εἶμαι γέρος, τό ὕδιο κι ἡ γυναίκα μου».

Ο ἄγγελος τοῦ ἀπάντησε: «Εἶμαι ὁ Γαβριὴλ, πού βρίσκομαι κοντά στόν Θεό. Ἔκεῖνος μέ ἔστειλε νά σοῦ μιλήσω καί νά σοῦ ἀνακοινώσω τούτη τήν εὐχάριστη εἰδησην. Ἐπειδή ὅμως δέν πίστεψες σ' αὐτά πού σοῦ εἶπα – τά όποια θά γίνουν στήν ὥρα τους – ἀπό τήν στιγμή αὐτή θά χάσεις τή λαλιά σου. Ὡς τήν ὥρα πού θά πραγματοποιηθοῦν ὅσα σοῦ εἶπα, δέν θά μπορεῖς νά μιλᾶς».

Κι ἐνῷ αὐτά συνέβαιναν μέσα στό ναό, ὁ λαός ἀποροῦσε γιατί ἀργεῖ ὁ Ζαχαρίας νά βγει. Ὁταν βγῆκε εἶχε χάσει τή μιλιά του και δέν μποροῦσε νά τούς ἐξηγήσει τί τοῦ συνέβη. Ὁ λαός κατάλαβε πώς κάπτοιο ὅραμα θά εἶχε δεῖ κι ἐκεῖνος μέ νοήματα τό ἐπιβεβαίωσε. Στό σπίτι του γύρισε ὅταν τελείωσαν οἱ μέρες τῆς ὑπηρεσίας του στό ναό.

Λίγες μέρες ἀργότερα ἡ Ἐλισάβετ ἔμεινε ἐγκυος. Ἄλλα γιά πέντε μῆνες ἔκρυψε τήν ἐγκυμοσύνη της. Ἐλεγε ὅμως: «Ο Θεός εἶδε τή στενοχώρια μου και μοῦ ἔκανε τή χάρον νά μέ ἀπαλλάξει ἀπό τήν ντροπή πού ἔνιωθα μπροστά στούς ἀνθρώπους ἐξαιτίας τῆς ἀτεκνίας μου».

2. Τό «σκίρτημα» τοῦ βρέφους καὶ ἡ γέννησή του

Ἔ γέννησον τοῦ ἀγίου Ἰωάννη εἶχε αἰῶνες πρὸν ἀναγγελθεῖ ἀπό τὸν προφήτη Μαλαχία (3,1): «θά ἀποστεῖλω τὸν ἄγγελοφόρο μου γιά νά προετοιμάσει τό δρόμο μου». Ἐπίσπις ἀπό τό μεγάλο προφήτη Ἡσαΐα πού εἶχε πεῖ (40, 3-5): «Ἐτοιμάστε στὸν ἔρημο ἑνα δρόμο γιά τὸν Κύριο, ἵσιωστε ἐκεῖ τό δρόμο νά περάσει ὁ Θεός μας. Κάθε φαράγγι ἃς ὑψωθεῖ, κάθε βουνό καὶ κάθε λόφος ἃς χαμπλώσει· τό ἔδαφος τό ἀνώμαλο ἃς γίνει πεδιάδα καὶ τά μέρος τ' ἀπόκρυμνα, κοιλάδα. Τότε ἡ δόξα τοῦ Κυρίου θά φανερωθεῖ καὶ ταυτόχρονα θά τή δοῦν οἱ ἄνθρωποι» (παράβαλε καὶ Λουκ. 3, 4-6).

“Οταν λοιπόν ἡ Ἐλισάβετ βρισκόταν στὸν βομβίνα τῆς ἐγκυμοσύνης ἔλαβε χώρα καὶ ὁ εὐαγγελισμός τῆς Παρθένου Μαρίας. Πάλι ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ τῆς ἔφερε τή χαριμόσυνη εἰδοπο ὅτι «θά γεννήσει γιό καὶ θά τὸν ὀνομάσει Ἰησοῦ. Αὐτός θά γίνει μέγας καὶ θά ὀνομαστεῖ Υἱός τοῦ Υψίστου» (Λουκ. 1, 31-32). Τίν πληροφόρησε μάλιστα ὅτι καὶ ἡ Ἐλισάβετ εἶναι ἦδη στὸν βομβίνα τῆς κύνοσης.

‘Ο εὐαγγελιστής Λουκάς περιγράφει μέ-

Τό Γενέσιον τοῦ τιμίου Προδρόμου
(β' μισό 15ου μέ αρχές 16ου αιώνα).

γάλη ἀπλότητα καὶ λεπτομέρειες τίν επίσκεψη πού πραγματοποίησε ἡ Παρθένος Μαρία στήν Ἐλισάβετ, μετά τόν εὐαγγελισμό ἀπό τόν ἀρχάγγελο. Λέει λοιπόν: «Ἀμέσως ἡ Μαριάμ ξεκίνησε καὶ πῆγε γρήγορα σέ κάποια πόλη τῆς ὁρεινῆς Ἰουδαίας. Μπαίνοντας στό σπίτι τοῦ Ζαχαρία, χαιρέτισε τήν Ἐλισάβετ. Μόλις αὐτή ἀκουσε τό χαι-

ρετισμό τῆς Μαρίας, σκίρτησε τό βρέφος πού εἶχε στά σπλάχνα της. Τότε ἡ Ἐλισάβετ πλημμύρισε μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα καί φώναξε δυνατά: “Εὐλογημένη ἀπ’ τὸν Θεό εἰσαι ἐσύ, πιστὸς πολὺ ἀπ’ δλες τὶς γυναικες. Εὐλογημένο εἶναι καί τό παιδί πού ἔχεις στά σπλάχνα σου. Ἀλλά πῶς μοῦ ἔγινε αὐτή ἡ τιμὴ νά μέ ἐπισκεφθεῖ ἡ μπτέρα τοῦ Κυρίου μου; Μόλις στ’ αὐτιά μου ἔφτασε ὁ χαιρετισμός σου, σκίρτησε ἀπό χαρά τό βρέφος στά σπλάχνα μου. Χαρά σ’ αὐτήν πού πίστεψε ὅτι θά ἐκπληρωθοῦν αὐτά πού τῆς εἶπε ὁ Κύριος”» (Λουκ. 1, 39-45).

Τρεῖς μῆνες μετά τίν ἐπίσκεψη αὐτή, συνεχίζει ὁ εὐαγγελιστής Λουκάς (1, 57-64), συμπληρώθηκε ὁ καιρός καί ἡ Ἐλισάβετ ἔφερε στόν κόσμο τό γιό της. Στή χαρά της προστέθηκε καί ἡ χαρά τῶν συγγενῶν καί τῶν γειτόνων, πού ἔβλεπαν ὅτι ὁ Κύριος ἔδειξε μεγάλη εὔσπλαχνία στό μέχρι τότε ἄτεκνο ἀντρόγυνο. Τήν 8η μέρα ἀπό τόν τοκετό μαζεύτηκαν στό σπίτι τοῦ ἄλαλου ἀκόμα Ζαχαρία, γιά νά κάνουν στό βρέφος τήν περιτομή* καί νά τοῦ δώσουν τό ὄνομα Ζαχαρίας, ὅπως

---

* Περιτομή· ἔθιμο ἀρχαίων μεσανατολικῶν κυρίως λαῶν. Συνίσταται στήν ἀποκοτή τῆς ἄκρης τοῦ δέρματος τοῦ ἀντρικοῦ γεννητικοῦ δργάνου. Γιά τούς Ἰσραηλίτες εἶχε καί τήν ἔννοια τοῦ σημείου τῆς διαθήκης μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί τοῦ λαοῦ (Γεν. 17,10). Στά χρόνια τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ ἐφαρμοζόταν ἡ περιτομή σέ νήπια, κατά τήν 8η μέρα ἀπό τή γέννησή τους.

λεγόταν καί ὁ πατέρας του. Ἡ μπτέρα ὅμως εἶπε
ὅτι θά ὀνομαστεῖ Ἰωάννης. Στίν ἀντίρροπον τῶν
συγγενῶν ὅτι τέτοιο ὄνομα δέν ὑπῆρχε μεταξύ
τους, ρώτησαν καί τόν πατέρα τί ὄνομα θά ἥθελε
νά δώσει στό παιδί. Ἐκεῖνος ζήτησε μιά πλάκα,
πάνω στίν ὅποια ἔγραψε· «Ιωάννης εἶναι τό^τ
ὄνομά του». Κι ἐνῶ οἱ συγγενεῖς ἀπόρησαν, λύ-
θηκε ἡ γλώσσα τοῦ Ζαχαρία, ὁ ἕδιος πλημμύρισε
ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα καί εἶπε προφητικά λόγια
(βλέπε Λουκᾶ 1, 67-79). Πρόκειται γιά τήν τελευ-
ταία προφητεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

3. Ὁ Ἰωάννης στήν ἔρημο

 ὁ παιδί «μεγάλωνε καί τό πνεῦμα του δυνά-
μωνε. Ζοῦσε στήν ἔρημιές, ὡς τήν ἡμέρα πού
ἔμφανίστηκε στό λαό Ἰσραήλ» (Λουκ. 1,80).
Ο Ἰωάννης δηλαδή, πρίν ξεκινήσει τό ἔργο του,
πού ἦταν νά προετοιμάσει «τήν ὁδόν τοῦ Κυρί-
ον», νά κηρύξει τή μετάνοια καί νά βαπτίσει τόν
Κύριο, πῆγε καί ἔζησε γιά πολλά χρόνια στήν
ἔρημο, ἀκολουθώντας τό παράδειγμα πολλῶν
ἄλλων μεγάλων προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθή-
κης, ὅπως ὁ Ἡλίας (Γ' Βασ. 19, 1-9). Ἡ ἔρημος
ἀναφέρεται συχνά ὡς τόπος ἀσκητικῶν ἀγώνων,

προσευχῆς καὶ πνευματικῆς ώρίμανσης. Ὁ Θεός ἔχει ὑποσχεθεῖ, μέ τό στόμα τοῦ προφήτη Ἡσαΐα, ὅτι «ἐπάνω στά γυμνά βουνά θά κάνει νά κυλοῦν ποτάμια καὶ μέσα στά φαράγγια ν' ἀναβρύσουνε πηγές· θά κάνει τήν ἔρημο νά γίνει λίμνη, ἡ γῆ ἡ ἄννυδρη τρεχούμενα νερά. Τήν ἔρημο μέ κέδρους θά φυτέψει, μέ ἀκακίες, μέ μυρσίνες, μέ κυπαρίσσια καὶ λεῦκες» (41, 18-19).

Μέ ὅλες αὐτές τίς ἐκφράσεις ἥθελε νά συμβολίσει ὅτι ἡ ἔρημική ζωή ζωογονεῖται ἀπό τόν Θεό καὶ παράγει δροσιά πνευματική καὶ ἀγλαούς καρπούς. Μήπως καὶ ὁ Κύριός μας πρίν ξεκινήσει δημόσια τό κοσμοσωτήριο ἔργο του δέν πηγε ἐπί 40 ἡμέρες στήν ἔρημο, μετά τή βάπτισή του, «γιά ν' ἀντιμετωπίσει τούς πειρασμούς τοῦ διαβόλου»; Ἐκεῖ νήστεψε αὐστηρά καὶ προετοιμάστηκε πνευματικά (πρβλ. Ματθ. 4, 1-10).

Ο Ἰωάννης λοιπόν ζοῦσε στήν ἔρημο μέ ἑκούσιες στερήσεις καὶ πτωχεία πού ἄγγιζε καὶ ξεπερνοῦσε τά δρια. Ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ὅτι «φοροῦσε ροῦχα ἀπό τρίχες καμπίλας καὶ ζώνη δερμάτινη στή μέση του. Ἡ τροφή του ἦταν ἀκρίδες (δηλαδή βλαστάρια ἀπό χόρτα) καὶ μέλι ἀπό ἀγριομέλισσες» (3,4). Ἀσφαλῶς τόν τρόπο ζωῆς τοῦ Ἰωάννη στήν ἔρημο θά εἶχε ὑπόψη του ὁ Κύριος, ὅταν ἀργότερα μακάριζε

τούς ἀνθρώπους πού ἐπέλεγαν τήν ἔντιμη φτώχεια καὶ τούς ύποσχόταν τήν οὐράνια βασιλεία. Γιατί καὶ σ' ἄλλη περίπτωση, μιλώντας γιά τήν ἀπλότητα τοῦ Ἰωάννη τόν ἀναφέρει σέ ἀντίθετο παραλληλισμό μ' ἐκείνους πού ζοῦσαν μέσα στήν πολυτέλεια: «Τί βγήκατε νά δεῖτε στήν ἔρημο; Ὑπάρχει καλάμι πού τό πάει πέρα δῶθε ὁ ἄνεμος; Ὑπάρχει βγήκατε νά δεῖτε κανέναν ντυμένο μέ πολυτελῆ ροῦχα; Ὅσοι φορᾶνε λαμπρά ροῦχα καὶ ζοῦν μέ ἀπολαύσεις βρίσκονται στ' ἀνάκτορα» (Λουκ. 7, 24-25).

Ἡ αὐστηρή ἀσκητική ζωή τοῦ Ἰωάννη στήν ἔρημο ὑπῆρξε ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερα πρότυπο καὶ στόχος ἐκείνων τῶν ψυχῶν πού ἀπαρνούμενοι τά ἐγκόσμια καταφεύγουν εἴτε σέ ἔρημες κυριολεκτικά εἴτε σέ ἀπόμερες καὶ ἀπρόσιτες περιοχές γιά νά στήσουν τά «ἀσκηταριά» ἢ τά κοινόβιά τους καὶ νά ζήσουν τήν «ἀγγελική» καὶ στόν Θεό εύάρεστη ζωή.

4. Ἡ ἀποστολή καὶ τό κέρυγμά του

 ὁ «δέκατο πέμπτο χρόνο τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορα Τιβέριου, ...ὅταν τετράρχης τῆς Γαλιλαίας ἦταν ὁ Ἡρώδης* ... δόθηκε ἐντολή ἀπό τὸν Θεό, στό γιό τοῦ Ζαχαρία, τὸν Ἰωάννην... Ἔτσι αὐτός πῆγε σέ ὅλα τὰ περίχωρα τοῦ Ἰορδάνη καὶ κήρυξε...» (Λουκ. 3, 1-3).

Βασικό λοιπόν στοιχεῖο κάθε γνήσιας ἀποστολῆς εἶναι ἡ κλήση ἀπό τὸν Θεό. Κανένας δέν ἀναλαμβάνει ἔργο ἀποστολικό ἂν προηγουμένως δέν εἶναι βεβαιωμένος ὅτι ἀποστέλλεται σ' αὐτό ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Καί στόν Ἰωάννη «δόθηκε ἐντολή» ἄνωθεν.

Δεύτερο, ἔξισου σημαντικό στοιχεῖο, εἶναι τό περιεχόμενο τῆς ἀποστολῆς, δηλαδή τό κέρυγμα, πού ἔχει ὡς πρώτιστο σκοπό τή μετάνοια τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὅποια ὀδηγεῖ στή σωτηρία.

Τόσο ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ὅσο καὶ κυρίως ὁ Λουκᾶς μέσα σέ λίγες γραμμές περιγράφουν μέ ἐνάργεια τό κέρυγμα τοῦ Ἰωάννη καὶ τ' ἀποτελέσματά του στό λαό, τόν ὅποιο ἔξαιτίας

---

* Ὁ διάδοχος τοῦ Ἡρώδη τοῦ Μεγάλου, τετράρχης μέχρι τό 39 μ.Χ., σύζυγος τῆς Ἡρωδιάδας, πού ἀποκεφάλισε τόν Ἰωάννην τόν Πρόδρομο (Ματθ. 14, 1-10) καὶ ἀνέκρινε τόν Ἰησοῦν Χριστό (Λουκ. 23, 6-12).

τῆς ὑποκρισίας του δέν δίστασε νά χαρακτηρίσει «*όχιας γεννήματα*», ὅταν τούς ρωτοῦσε χωρίς περιστροφές:

«Ποιός σᾶς εἶπε ὅτι ἔτσι θά ξεφύγετε ἀπό τὴν ὁργή τοῦ Θεοῦ πού πλησιάζει; Νά κάνετε

Ο τίμιος Πρόδρομος (πρῶτο μισό τοῦ 16ου αι.).

ἔργα πού ταιριάζουν σέ ἄνθρωπο πού εἰλικρινά μετανοεῖ. Μήν ἀρχίσετε νά λέτε μεταξύ σας “ἐμεῖς καταγόμαστε ἀπ’ τὸν Ἀβραάμ”. Μήν ἀμφιβάλλετε ὅτι ὁ Θεός μπορεῖ νά ἀναστήσει ἀπογόνους τοῦ Ἀβραάμ ἀκόμα κι ἀπ’ αὐτές τίς πέτρες. Τό τσεκούρι βρίσκεται ἥδη στή ρίζα τῶν δέντρων. Καὶ κάθε δέντρο πού δέν παράγει καλό καρπό θά κοπεῖ ἀπ’ τή ρίζα του καί θά ριχτεῖ στή φωτιά. Ό κόσμος τόν ρωτοῦσε· “τί νά κάνουμε λοιπόν;” Κι ὁ Ἰωάννης τούς ἀπαντοῦσε· “ὅποιος ἔχει δύο χιτῶνες ἂς δώσει τόν ἔνα σ’ ὅποιον δέν ἔχει, κι ὅποιος ἔχει τρόφιμα ἂς κάνει τό ἵδιο”».

«Ἡρθαν ἐπίσης καὶ τελῶνες* νά βαπτιστοῦν (ἀπό τόν Ἰωάννη) καὶ τόν ρώτησαν “δάσκαλε, τί νά κάνουμε”; Αὐτός τούς ἀπάντησε· “νά μή ἀπαιτεῖτε περισσότερα ἀπ’ ὅσα σᾶς δίνει τό δικαιώμα ὁ νόμος”. Ἐπίσης κάποιοι στρατιῶτες τόν ρωτοῦσαν· “κι ἐμεῖς τί πρέπει νά κάνουμε;” Καὶ τούς ἔλεγε· “νά μή παίρνετε χρόματα ἀπό κανέναν μέ ψεύτικες κατηγορίες, οὕτε μέ τή βία· νά ἀρκεῖστε στό μισθό σας”» (Λουκ. 3, 7-14).

Τό ἀφυπνιστικό αὐτό κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη

---

*Υπάλληλοι πού ἦταν ἐπιφορτισμένοι νά εἰσπράττουν τούς φόρους. Ἐξελίχθηκαν σέ ἄδικους καὶ ἄρπαγες γι’ αὐτό καὶ στήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ μαζί μέ τούς ἀμαρτωλούς καὶ τίς πόρνες ἦταν τά πιό μισπτά πρόσωπα.

ῆταν φυσικό νά δημιουργήσει στούς πιό εύσεβεῖς
ἀπό τους ἀκροατές του τό ἐρώτημα «μήπως
αὐτός εἶναι ὁ Χριστός» (στίχ. 15), διάναμενόμενος
Μεσσίας. Ο ταπεινός ὅμως ἀσκητής τῆς ἐρήμου
δέν ἄφησε νά πλανᾶται αὐτή ἡ ἀπορία, γι' αὐτό
καὶ διέλυσε ἀμέσως κάθε ἀμφιβολία, διακρύσ-
σοντας μέ παροποσία: «Ἐγώ σᾶς βαφτίζω μέ νερό·
ἔρχεται ὅμως αὐτός πού εἶναι πιό ἰσχυρός ἀπό
μένα καὶ πού ἔγω δέν εἶμαι ἄξιος νά λύσω τό λου-
ρί ἀπό τά ὑποδήματά του. Ἐκεῖνος θά σᾶς βαφτί-
σει μέ Ἀγιο Πνεῦμα καὶ φωτιά. Στό χέρι του κρα-
τάει τό λιχνιστήρι γιά νά ξεκαθαρίσει τό ἀλώνι
του καὶ νά μαζέψει τό σιτάρι στήν ἀποθήκη του,
ἄλλα τό ἄχυρο θά τό κάψει σέ φωτιά πού δέ σβή-
νει ποτέ» (Λουκ. 3, 16-18).

Ο λαός πού βρισκόταν «ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου» (Ἡσ. 9,1. Λουκ. 4,16) ἔνιωθε τόν ἀφυ-
πνιστικό του λόγο. Πολλοί λοιπόν «ἔρχονταν
καὶ τους βάφτιξε στόν Ἰορδάνη ποταμό, καθώς
ὅμολογοῦσαν τίς ἀμαρτίες τους» (Ματθ. 3,6).
Όπως ῆταν ἀναμενόμενο, ἡ ἄρχουσα τάξη τῶν
Ἰουδαίων θορυβήθηκε ἀπό τό κήρυγμα τοῦ
Ἰωάννη καὶ ἀνησύχησε βλέποντας τόσο κόσμο
νά σπεύδει στήν ἔρημο γιά νά ἀκούσει τόν χω-
ρίς περιστροφές καὶ συμβατικότητες λόγο του.
Ἐστειλαν λοιπόν «ἀπό τά Ιεροσόλυμα ἵερεῖς

καὶ λευῖτες νά τόν ρωτήσουν ποιός εἶναι. Τότε αὐτός διακήρυξε καὶ δέν ἀρνήθηκε· διακήρυξε ἀπερίφραστα: “Δέν εἶμαι ἐγώ ὁ Μεσσίας”*. Τότε λοιπόν, τόν ρώτησαν, “μήπως εἶσαι ὁ Ἡλίας;” Ἀπάντησε: “Οχι, δέν εἶμαι”. “Μήπως εἶσαι ὁ προφήτης πού περιμένουμε;”. Καὶ ἀποκρίθηκε: “Οχι. Τότε τοῦ εἶπαν: “Ποιός εἶσαι; γιά νά δώσουμε ἀπάντηση σ' αὐτούς πού μᾶς ἔστειλαν τί ἔχεις νά πεῖς γιά τόν ἑαυτό σου;”. Καὶ εἶπε:

“Ἐγώ, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ προφήτη Ἡσαΐα, εἶμαι ἡ φωνή κάποιου πού φωνάζει στήν ἔρημο [φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἔρημῳ]: ἵσιῶστε τό δρόμο, νά περάσει ὁ Κύριος” (Ιω. 1, 19-23).

5. Ἡ βάπτιση τοῦ Χριστοῦ

 νῶ λοιπόν αὐτά συνέβαιναν στή Βηθανία, πέρα ἀπό τόν Ιορδάνη, ἐκεῖ ὅπου βάπτιζε ὁ Ἰωάννης (Ιω. 1, 28), εἶχε φτάσει ἡ ὥρα νά ξε-

---

* Μεσσίας· ἐξελληνισμένη μορφή τῆς ἑβραϊκῆς λέξης «μασίχ» πού σημαίνει «Χριστός» (δηλαδή χρισμένος μέ λάδι) και δηλώνει τό βασιλιά, πού ἀναλάμβανε τήν ἔξουσία μέ χρίσμα. Οι προσδοκίες τῆς Π. Διαθήκης ἐκπληρώθηκαν στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ διότιος εἶναι ὁ λυτρωτής δλων τῶν ἀνθρώπων και ἀρχηγός τοῦ νέου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς Εκκλησίας.

κινήσει τό απολυτρωτικό του ἔργο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μέ τί δημόσια ἐμφάνιση και δράση του. Οἱ Ἱεροὶ εὐαγγελιστές μᾶς περιγράφουν τό γεγονός τῆς βάπτισης τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. 3, 13-17, Μάρκ. 1, 9-11, Λουκ. 3, 21-22). Πιό ἀναλυτικός ἀπό τούς ἄλλους δύο ὁ Ματθαῖος ἀναφέρει:

«Τότε ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς ἀπό τὴν Γαλιλαία στὸν Ιορδάνην, πρός τὸν Ἰωάννην, γιά νά βαπτιστεῖ ἀπ' αὐτόν. Ἀλλά ὁ Ἰωάννης τὸν ἐμπόδιζε λέγοντάς του ἐγώ ἔχω ἀνάγκη νά βαπτιστῶ ἀπό σένα, κι ἐσύ ἔρχεσαι σ' ἐμένα; Ὁ Ἰησοῦς ὅμως τοῦ ἀπάντησε· Ἄστ τ' ἀφήσουμε τώρα αὐτά, διότι πρέπει και οἱ δυό μας νά πραγματοποιήσουμε αὐτό πού προβλέπει τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ Ἰωάννης τὸν ἀφρσε νά βαπτιστεῖ. Βαπτίστηκε λοιπόν ὁ Ἰησοῦς κι ἀμέσως βγῆκε ἀπό τό νερό*. Και ἔστιν ἀνοιξαν γι' αὐτόν οἱ οὐρανοί και εἶδε τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νά κατεβαίνει σάν περιστέρι και νά ἔρχεται πάνω του. Τότε ἀκούστηκε μιά φωνή ἀπό τούς οὐρανούς πού ἔλεγε· Αὐτός εἶναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτός εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου» (3, 13-17).

---

* «Ἀνέβη εὐθὺς ἀπό τοῦ ὕδατος», σέ ἀντίθεση μέ τούς Ίουδαίους πού ὅταν βαπτίζονταν παρέμεναν μέσα στό νερό γιά ὅση ὥρα διμολογούσαν τά ἀμαρτήματά τους. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ὅμως, ὅντας ἀναμάρτητος, δέν ὑπῆρχε λόγος νά παραμείνει. Γι' αὐτό «κι ἀμέσως βγῆκε ἀπό τό νερό».

Ο Ιωάννης βαπτίζει τὸν Ἰησοῦν Χριστό στὸν Ἰορδάνη ποταμό.

Ἡ βάπτιση τοῦ Χριστοῦ ἀπό τὸν Ἰωάννη εἶχε βαθιά καὶ πολλαπλή σημασία, διότι μεταξύ ἄλλων:

■ Δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὸν τίμιο Πρόδρομο νά δείξει στούς ἀνθρώπους τὸν Ἰησοῦν, ὅταν ἐκεῖνος πήγαινε πρὸς τὸ μέρος του, μέ τά λόγια· «Ἄυτός εἶναι ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ, πού παίρνει πάνω του τὴν ἀμαρτία τῶν ἀνθρώπων» (Ιω. 1,29).

■ Ό Χριστός ἔδειξε στούς ἀνθρώπους ὅτι δέν ἥρθε νά καταργήσει ἀλλά νά συμπληρώσει και νά τελειοποιήσει τό νόμο τῆς Παλαιᾶς μέ τό πνεῦμα τῆς Καινῆς Διαθήκης (πρβλ. Ματθ. 5,17).

■ Ό Τριαδικός Θεός κατά τή βάπτιση ἀπεκάλυψε τά τρία πρόσωπά του. Τοῦ Πατρός πού φανέρωσε τήν ἀγάπη πρός τόν ἀγαπητό του Υἱό, τοῦ Υἱοῦ πού βαπτίζόταν και τοῦ Ἅγιου Πνεύματος «ἐν εἴδει περιστερᾶς».

■ Άντικατέστησε τό «βάπτισμα τοῦ ὄντος» μέ τό «βάπτισμα τοῦ Πνεύματος» τό ὅποιο ἀναγεννᾷ τόν ἀνθρωπο και τόν κάνει μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπειδή ό Ἰωάννης ἀξιώθηκε νά βαπτίσει τόν Ἰησοῦ Χριστό στόν Ἰορδάνη ἔλαβε και τήν προσωνυμία «ὁ Βαπτιστής».

6. Ή φυλάκιση και ό ἀποκεφαλισμός του

Ἦν ας ἀνθρωπος τόσο ἀφοσιωμένος στήν ἀποστολή «νά προετοιμάσει τήν ὁδόν τοῦ Κυρίου», μέσα σ' ἓνα κόσμο μάλιστα πού εἶχε λησμονήσει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἵταν φυσικό μέ τό γεμάτο παρροσία κήρυγμά του νά προκαλέσει

Ο ἅγιος Ἰωάννης ἐλέγχει τό βασιλιά Ἡρώδη.

ὅχι μόνο τόν ἐνθουσιασμό τοῦ λαοῦ, ἀλλά καὶ τίν ἀντίδραση τῆς τότε ἀρχουσας τάξης.

Ίδιαίτερα «ἐνοχλητικός» εἶχε γίνει ὁ ἅγιος Ἰωάννης στό βασιλιά Ἡρώδη, γιατί μέ ἀσυνήθιστο θάρρος τόν ἔλεγχε γιά τό μεγάλο του ἀμάρτημα, ἐπειδή εἶχε ως γυναικα του τήν πρώην γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου. Ο εὐαγγελιστής Μάρκος πιό ἀναλυτικά καί ὁ Ματθαῖος πιό συνοπτικά περιγράφουν τά σχετικά μέ τή σύλληψη, τή φυλάκιση καί τόν ἀποκεφαλισμό τοῦ Ἰωάννη. Νά ἡ ἀφήγηση τοῦ Μάρκου:

«Ο βασιλιάς Ἡρόδης ἀκουσε γιά τὸν Ἰησοῦ, ἐπειδή τὸ ὄνομά του εἶχε γίνει γνωστό. Κάποιοι ἔλεγαν· “ἀναστήθηκε ἀπό τοὺς νεκρούς ὁ Ἰωάννης βαπτιστής, γι' αὐτό καὶ μπορεῖ νά κάνει τέτοια θαύματα”. Ἀλλοι ὑποστήριζαν· “εἶναι ὁ Ἡλίας”, ἐνῶ ἄλλοι· “εἶναι προφήτης, σάν ἔνας ἀπό τοὺς μεγάλους προφῆτες”. Ὄταν τὰ ἀκουσε αὐτά ὁ Ἡρόδης, εἶπε· “αὐτός εἶναι ὁ Ἰωάννης πού ἀποκεφάλισα ἐγώ· ἀναστήθηκε ἀπό τοὺς νεκρούς”».

«Πραγματικά, ὁ ἕδιος ὁ Ἡρόδης εἶχε στείλει νά συλλάβουν τὸν Ἰωάννην καὶ νά τὸν φυλακίσουν. Αὐτό τοῦ ἔκανε λόγω τῆς Ἡρωδιάδας, πού τὴν εἶχε νυμφευθεῖ παρόλο πού πρίν ἦταν γυναίκα

‘Ο ἀποκεφαλισμός,
ό ἐνταφιασμός
καὶ ἡ εὔρεση
τῆς κεφαλῆς
τοῦ τιμίου
Προδρόμου.

τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου. Ό Ιωάννης δηλαδή ἔλεγε στόν Ἡρώδη· “δέν ἐπιτρέπεται νά ἔχεις τή γυναικα τοῦ ἀδερφοῦ σου”. Γι' αὐτό ἡ Ἡρωδιάδα μισοῦσε τόν Ιωάννη καί ἤθελε νά τόν σκοτώσει, ἀλλά δέν μποροῦσε, ἐπειδή ὁ Ἡρώδης τόν φοβόταν. Ἡξερε ὅτι ὁ Ιωάννης ἦταν δύκαιος καί ἄγιος ἄνθρωπος καί γι' αὐτό ἔκανε πολλά ἀπ' ὅσα ἔλεγε, καί τόν ἀκουγε εὐχαρίστως.

»Στό τέλος ἡ Ἡρωδιάδα βρῆκε τήν εὔκαιρία, ὅταν γιά τά γενέθλιά του ὁ Ἡρώδης κάλεσε σέ δεῖπνο τήν πολιτική καί στρατιωτική ἡγεσία καί τούς ἐπισήμους τῆς Γαλιλαίας. Στήν αἴθουσα μπῆκε ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδας καί χόρεψε. Τόσο μάλιστα ἀρεσε στόν Ἡρώδη καί τούς καλεσμέ-

vous, πού ὁ βασιλιάς εἶπε στό κορίτσι· “ζήτησέ μου ὅ,τι θέλεις καὶ θά στό δώσω”. Τῆς ἔκανε μάλιστα καὶ ὄρκο· «ότιδήποτε μοῦ ζητήσεις θά στό δώσω, μέχρι καὶ τό μισό μου βασίλειο».

»Ἐκείνη πῆγε καὶ ράτησε τὴν μπτέρα της· “νά ζητήσω;” Κι αὐτή τῆς ἀπάντησε· “τό κεφάλι τοῦ Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ”. Ἐτρεξε ἀμέσως στό βασιλιά καὶ τοῦ εἶπε· “Θέλω τώρα ἀμέσως νά μοῦ δώσεις τό κεφάλι τοῦ Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ μέσα σ’ ἔνα πιάτο». Ο Ἡρώδης στενοχωρήθηκε, λόγω ὅμως τοῦ ὄρκου πού εἶχε δώσει μπροστά στούς καλεσμένους, δέν ἦθελε νά τῆς τό ἀρνηθεῖ. Τότε ἔστειλε ἀμέσως ἔνα στρατιώτη τῆς φρουρᾶς μέ τίν ἐντολή νά φέρει τό κεφάλι τοῦ Ἰωάννη. Ἐκεῖνος πῆγε καὶ τόν ἀποκεφάλισε στή φυλακή. Ἐφερε τό κεφάλι σ’ ἔνα πιάτο καὶ τό ἔδωσε στό κορίτσι, τό δέ κορίτσι τό πῆγε στή μπτέρα της.

»“Οταν τό ἔμαθαν οἱ μαθητές τοῦ Ἰωάννη, ἤρθαν καὶ πῆραν τό σῶμα του καὶ τό ἔθαψαν» (Μάρκου 6, 14-29). Ο δέ Ματθαῖος προσθέτει· «κι ὕστερα πῆγαν καὶ τό ἀνάγγειλαν στόν Ἰησοῦ» (14,12).

”Ετσι λοιπόν, στό μεταιχμίο τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ πρίν ἀκόμα χυθεῖ τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἀπό τή λογχισμένη πλευρά του ἐπάνω στό σταυρό, χύθηκε τό αἷμα τοῦ

Προδρόμου. Γράφει σχετικά ό ἄγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης: «*Χύθηκε... γιατί ἔπρεπε ὁ πρόδρομος τοῦ Φωτός... νά γίνει ἀκτινοβόλος κήρυκας καὶ σ' αὐτούς πού ἤταν στόν Ἀδην... Τό αἷμα αὐτό εἶναι περισσότερο ἄξιο σεβασμοῦ ἀπό τό αἷμα τῶν πατριαρχῶν, πολυτιμότερο ἀπό τό αἷμα τῶν προφητῶν καὶ πιστὸν ἀγιασμένο ἀπό τό αἷμα ὅλων τῶν δικαίων... Πιστὸν ὑπέροχο κι ἀπ' αὐτό ἀκόμα τό αἷμα τῶν ἀποστόλων καὶ πιστὸν ἐνδοξό ἀπό τό αἷμα τῶν μαρτύρων... Χύθηκε γιά τὴ δικαιοσύνη στό τέλος τῆς περιόδου πού ἵσχυε ὁ παλαιός νόμος καὶ ἔγινε ἄνθρος πού παραστέκει στὴν εἰσοδο τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ».*

τττ

Στό διάστημα πού ὁ ἄγιος Ἰωάννης βρισκόταν στὴ φυλακή δέν ἔπαιψε ὅχι μόνο τὸν Ἡρώδην νά ἐλέγχει γιά τὴ μεγάλη του ἀμαρτία, ἀλλά καὶ νά κηρύγτει σ' ἐκείνους πού τὸν ἐπισκέπτονταν. Κι ἤταν πάρα πολλοί. Ἰδιαίτεροι μέριμνα ἔδειξε γιά τοὺς μαθητές του. Γνωρίζοντας ὅτι σύντομα θά τοὺς ἀποχωριστεῖ, φρόντισε νά συνδεθοῦν μέ τὸν Ἰησοῦν Χριστό. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς ἤταν ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστής καὶ θεολόγος, πού ἔγιναν μαθητές καὶ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου.

«Ἴδε ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ αἱρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου».

Χαρακτηριστική γιά τό ταπεινό ἥδος τοῦ τιμίου Προδρόμου εἶναι ἡ περικοπή στό κατά Ἰωάννην εὐαγγέλιο (3, 22-30), πού λέει πώς προτοῦ νά φυλακιστεῖ ὁ Βαπτιστής «ἔγινε κάποτε μιά συζήτηση ἀνάμεσα σέ μερικούς ἀπό

τούς μαθητές του και σ' ἔναν Ἰουδαῖο, σχετικά μέ τό θροσκευτικό καθαρμό. Ἡρθαν λοιπόν στόν Ἰωάννην και τοῦ εἶπαν· “Δάσκαλε, αὐτός πού ἦταν μαζί σου πέρα ἀπό τὸν Ἰορδάνην, αὐτός πού ἐσύ τὸν παρουσίασες ἐπίσπημα, τώρα βαπτίζει κι δῆλοι πηγαίνουν σ' αὐτόν”. Ὁ Ἰωάννης ἀποκρίθηκε· “Τίποτα δέν μπορεῖ νά λάβει ὁ ἄνθρωπος, ἀν δέν τοῦ δοθεῖ ἀπό τὸν Θεό. Ἐσεῖς οἱ ἕδιοι εἶστε μάρτυρες ὅτι εἶπα, πώς δέν εἶμαι ἐγώ ὁ Μεσσίας, ἀλλά εἶμαι ὁ ἀπεσταλμένος πρὸν ἀπ' αὐτόν. Γαμπρός εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει τὴν νύφην ὁ φίλος ὅμως τοῦ γαμπροῦ, πού στέκεται κοντά καὶ τὸν ἀκούει, χαίρεται ἀκούγοντας τὴν φωνή τοῦ γαμπροῦ. Αὐτή εἶναι ἡ χαρά ἡ δική μου καὶ τώρα ἔχει ὀλοκληρωθεῖ. Ἐκείνου τό ἔργο πρέπει νά μεγαλώνει καὶ τό δικό μου νά μικραίνει».

7. Ἡ κάθοδος καὶ τό κήρυγμα στόν ἄδη

 ἄγιος Ἰωάννης δέν ὑπῆρξε μόνο Πρόδρομος τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ ἀλλά καὶ κήρυκας τῆς μετανοίας σὲ ὅσους εἶχαν ἥδη πεθάνει καὶ βρίσκονταν στόν ἄδην. Σύμφωνα μέ τίν πίστη καὶ παράδοση τῆς Ἔκκλησίας μας, ὅπως αὐτές ἐκφράζονται καὶ στήν Ἱερήν ὑμνολογίᾳ,

Πίσω ἀπό τό Χριστό ό τίμιος Πρόδρομος. Εἰκόνα τοῦ 17ου αἰώνα.

μετά τόν ἀποκεφαλισμό του ὁ ἄγιος Ἰωάννης προπορεύτηκε τοῦ Χριστοῦ καὶ στόν ἄδη, ὅπου κήρυξε μετάνοια καὶ γνωστοποίησε τὸν ἐπί γῆς παρουσία τοῦ Κυρίου.

Άλλα καὶ στίν εἰκονογραφική παράσταση τῆς ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ («ἡ εἰς ἄδου κάθοδος») δο Ἰωάννης εἰκονίζεται πρῶτος ἀνάμεσα στούς κεκοιμημένους. Ο Χριστός στό κέντρο πατάει τίς πύλες τοῦ ἄδη καὶ ἀνασύρει ἀπό μιά σαρκο-

φάγο τόν Ἄδαμ. Δίπλα σ' αύτόν στέκονται ἡ Εὔα καὶ ὁμάδα δικαίων. Πίσω ἀπό τόν Ἰησοῦ πρῶτος ὁ Πρόδρομος καὶ μετά ὁ Σολομώντας, ὁ Δαβίδ καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἀντρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ψηλά δύο ἄγγελοι κρατοῦν τά σύμβολα τοῦ Πάθους, ἐνῶ συνήθως μέσα στή σκοτεινή σπηλιά ἄλλος ἄγγελος δένει χεροπόδαρα τόν διάβολο. Ἡ παράστασι αὐτή ἔχει κωνσταντινουπολίτικες καταβολές, ἐμφανίστηκε γιά πρώτη φορά στίς τοιχογραφίες τῆς Περιβλέπτου τοῦ Μυστρᾶ (μετά τά μέσα τοῦ 14ου αἰώνα) καὶ γνώρισε μεγάλη διάδοση σέ εἰκόνες καὶ τοιχογραφίες τῆς «κροπτικῆς» σχολῆς.

8. Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ Τιμίου Προδρόμου

 λουσιώτατη εἶναι ἡ εἰκονογράφηση τοῦ ἀγίου Ἰωάννη ἀπό τήν παλαιοχριστιανική ἀκόμα ἐποχή. Ἀρχικά εἰκονιζόταν σύμφωνα μέ τό μοναχικό τύπο, ἀκολουθώντας εἴτε ἀλεξανδρινά πρότυπα (τοῦ 5ου αἰώνα) εἴτε Ἑλληνικά (τοῦ 7ου αἰώνα).

Κατά τόν πρῶτο τύπο, πού λέγεται καὶ ἀνατολικός, ὁ τίμιος Πρόδρομος ἀποδίδεται μέ ἀδρό

καί ρεαλιστικό πρόσωπο, πού αύλακώνουν βαθιές ρυτίδες. Τά μαλλιά του εἶναι μακριά καί πέφτουν στούς ὕμους του ἀτακτα. Τά γένεια του εἶναι ἀπεριποίητα, ἐνῶ σχετικά κοντό τρίχινο ἔνδυμα περιβάλλει τό λιπόσαρκο σῶμα του, ἀφίνοντας ἀκάλυπτα μέρος τῶν χεριῶν καί τῶν ποδιῶν.

Κατά τὸν ἑλληνικό τύπο εἰκονίζεται μέ πιό ἴδεαλιστική μορφή. Στέκεται «κατ' ἐνώπιον». Εὐλογεῖ μέ τό δεξί του χέρι, ἐνῶ στό ἀριστερό κρατάει σταυροφόρο ράβδο, σάν δόρυ, καί εἶναι ντυμένος μέ μακρύ ἑλληνικό χιτώνα καί πολύπτυχο ἴματιο.

Κατά τὰ μεταγενέστερα χρόνια (βυζαντινή περίοδος) οἱ δύο αὐτοί τύποι ἔξελιχθηκαν ὡς ἔνα σημεῖο. Στὸν ἀνατολικό (ἀλεξανδρινό) τονίστηκε ἀκόμα πιό πολύ ὁ ἀσκητικός χαρα-

Eἰκόνα κατά τὸν ἀνατολικό τύπο.

κτήρας τοῦ Ἅγιου, ἐνῷ στόν ἑλληνικόν μόνη οὐσιαστικά διαφορά ἔγκειται στό δὲ τό πρόσωπό του πῆρε πιό ἐκφραστικά ἔντασην καὶ μεγαλύτερην ἐκφραστικότητα.

Στή μεταβυζαντινή περίοδο οἱ δύο τύποι εἰκονογράφουσις ἐμπλουτίστηκαν καὶ μέχρι αὐτά στοιχεῖα, ὅπως μέχρι τήν προσθήκη τῆς κεφαλῆς του «ἐπί πίνακι», τῆς «ἀξίνης» στή ρίζα τοῦ ἄκαρπου δέντρου καὶ ἀγγελικῶν πτερούγων, ἀφοῦ ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὑπῆρξε ὁ προάγγελος τοῦ Μεσσία κατά τήν προφητεία (Μαλαχ. 3,1), ἐνῷ στό Ἅγιον Ὄρος, ὅπως παρατήρησε ὁ κα-

Εἰκόνα κατά τόν ἑλληνικό τύπο.

θηγητής Γ. Σωτηρίου «ὅ πτερωτός Πρόδρομος ἔρμηνεύεται καὶ ὡς ὁ ἀρχηγός τοῦ ἀγγελικοῦ τάγματος τῶν εὐσεβῶν μοναχῶν, ὅστις μέλλει νά ἀντικαταστήσῃ τόν ἐκπεσόντα ἑωσφόρον». Γι' αὐτό δικαιολογημένα ὑμνολογεῖται καὶ ὡς «Ἐνσαρκος ἄγγελος», ἢ δέ εἰκόνα κατά κανόνα βρίσκεται πάντοτε ἀριστερά ἐκείνης τοῦ Χριστοῦ στό τέμπλο τῶν ἐκκλησιῶν.

Οἱ πιό συνηθισμένες καὶ ἀγαπητέστεροι στούς χριστιανούς παραστάσεις τοῦ τιμίου Προδρόμου εἶναι: Τῆς βάπτισης τοῦ Χριστοῦ, τῆς Δέησης (στὸ κέντρο ὁ Χριστός, δεξιά ἡ Παναγία, ἀριστερά του ὁ Πρόδρομος), τῆς Ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς του, τῆς Καθόδου στὸν ἄδη, τῆς Ταφῆς τοῦ ἀκέφαλου σώματός του ἢ τῆς Κεφαλῆς ἐπί πίνακι. Ὄταν κρατάει εἰληπτάριο ἀνοιχτό ἢ συνηθισμένη ἀναγραφή σ' αὐτό εἶναι: ΙΔΕ Ο ΑΜΝΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ Ο ΑΙΡΩΝ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ἢ, ΜΕΤΑΝΟΕΙΤΕ, ΗΓΓΙΚΕ ΓΑΡ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΟΥΠΑΝΩΝ.

Μερικές φορές, σέ φοροπτέρος εἰκόνες, ἀναπαριστάνονται γύρω ἀπό τόν ἵδιο διάφορες σκηνές ἀπό τὴν ζωὴν του, ὅπως ἡ γέννησή του, ἡ δονοματοδοσία του, ἡ ζωὴ του στήν ἔρημο, ἡ φυλάκιση, ὁ χορός τῆς Σαλώμης, ὁ ἀποκεφαλισμός του, ἡ ταφὴ του κ.ἄ.

9. Οι πρόστιμά του ἔορτές

Ιά τόσο σπουδαία μορφή, ὅπως τοῦ ἀγίου Ἰωάννη, ἵταν φυσικό νά τιμᾶται ἰδιαίτερα ἀπό τὴν Ἑκκλησία μας, ἡ ὅποια ἐκτός ἀπό κάθε Τρίτη τῆς ἑβδομάδας ἔχει στό ἐτήσιο ἔορτολόγιο της τίς ἐπόμενες ἡμέρες ἀφιερωμένες σ' αὐτόν:

23 Σεπτεμβρίου· ἡ σύλληψή του Ἰωάννη ἀπό τὴν Ἐλισάβετ.

24 Ἰουνίου· ἡ γέννησή του.

29 Αὔγούστου· ἡ ἀποτομή τῆς κεφαλῆς του.

7 Ἰανουαρίου· ἡ σύναξή του.

24 Φεβρουαρίου· ἡ α΄ καὶ β΄ εὗρεση τῆς κεφαλῆς του.

25 Μαΐου· ἡ γ΄ εὗρεσή της.

Σχετικά μέ τά γεγονότα τῆς θαυμαστῆς σύλληψης, τῆς γέννησης, καὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς του ἔχουν ἀναφερθεῖ τά δέοντα στίς προηγούμενες σελίδες. Ως πρός τή Σύναξή του, στό «Μνημονίου» ἀναφέρονται (ἐδῶ περιληπτικά) τά ἐπόμενα:

Τήν ἐπόμενην μέρα τῶν Θεοφανείων, κατά τήν ὅποια ὁ Ἰωάννης ὑπηρέτησε τό μυστήριο τοῦ θείου Βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ, παραλάβαμε «Ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν», νά γιορτάζουμε τή Σύ-

Ίδιαίτερα ἀγαπητός είναι ὁ τύπος τῆς εἰκόνας τῆς «Δεήσεως».

ναξη τοῦ Προδρόμου, «ἴνα μηδέν τι τῶν ἐκείνου
θαυμάτων παρασιωπήσωμεν». Τίνι ἕδια μέρα
συνέπεσε καὶ ἡ μεταφορά τῆς τιμίας χειρός του
στήν Κωνσταντινούπολη, πού ἔγινε ὡς ἐξῆς:
Συνέβη νά περάσει ὁ εὐαγγελιστής Λουκάς ἀπό

τίν πόλη Σεβαστή, ὅπου λέγεται ὅτι εἶχε ταφεῖ ὁ Ἰωάννης. Πῆρε λοιπόν τό δεξί χέρι τοῦ Προδρόμου καὶ τό ἔφερε στήν Ἀντιόχεια, «τίν ἐαυτοῦ πόλιν», ὅπου ἐπιτελοῦσε πολλά θαύματα. Στά ὅρια τῆς Ἀντιόχειας εἶχε τή φωλιά του ἔνας δράκων, τόν δόποιο πολλοί εἰδωλάτρες εἶχαν θεοποιήσει καὶ τοῦ πρόσφεραν κάθε χρόνο ἔνα κορίτσι ὡς θυσία. Ο δράκων ἔβγαινε ἔρποντας ἀπό τή φωλιά του, ἄνοιγε τό τεράστιο στόμα του καὶ μέ τά δόντια του κατασπάραζε τό κορίτσι...

Κάποια χρονιά κληρώθηκε νά προσφερθεῖ ἡ θυγατέρα ἐνός χριστιανοῦ. Ο δύστυχος πατέρας μέ στεναγμούς καὶ δάκρυα παρακαλοῦσε τόν Θεό καὶ τόν Πρόδρομο νά γλιτώσουν τή θυγατέρα του. Καί σοφίστηκε τό ἑξῆς: Παρακάλεσε νά τόν ἀφήσουν νά προσκυνήσει τοῦ Προδρόμου τό τίμιο χέρι. Καί καθώς τό ἀσπαζόταν, «λανθανόντως τοῖς ὀδοῦσιν αὐτοῦ τόν ἀντίχειρα δάκτυλον ἐκκόπτει» (χωρίς νά τόν καταλάβουν κόβει μέ τά δόντια του τοῦ ἀγίου τόν ἀντίχειρα) καὶ βγαίνει ἀπό τό ναό. Τή μέρα πού ὁ κόσμος συγκεντρωμένος θά πρόσφερε στό δράκοντα τή θυσία τοῦ κοριτσιοῦ, ἐμφανίζεται ὁ πατέρας μπροστά καὶ πίσω του ν' ἀκολουθεῖ ἡ κόρη. “Οταν πλησίασε τό δράκοντα, μόλις τόν εἶδε μέ ἀνοιχτό τό στόμα ἔτοιμο νά κατασπαράξει τό θύμα, ἔριξε «μέσον

τοῦ φάρυγγος» ἐκεῖνο τόν Ἱερό ἀντίχειρα τοῦ Προδρόμου καὶ, ὡς τοῦ θαύματος, ὁ δράκων «παραχρῆμα» βρῆκε τόθάνατο!

”Ἐτσι δὲ μέν πατέρας ἔσωσε τὸν κόρον του, τό δέ πλῆθος θαυμάζοντας γιὰ τὸ γεγονός εὐχαριστοῦσε τὸν Θεό καὶ τὸν Πρόδρομο καὶ ἀνήγειρε πρός τιμήν του «μέγιστον οἶκον» (ναό).

Λέγεται ἐπίσης ὅτι κατά τὴν γιορτή τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου), ὁ ἀρχιερέας ὑψώνει τὸ χέρι τοῦ Προδρόμου. Κατά τὸν ὕψωσην αὐτήν ἄλλοτε τὸ χέρι τεντωνόταν ἄλλοτε συστελλόταν. Τό πρῶτο σήμαινε εὐφορία τῆς γῆς· τὸ δεύτερο κακή παραγωγή καὶ φτώχεια. Γι’ αὐτό καὶ πολλοί βασιλεῖς ἐπιθυμοῦσαν ν’ ἀποκτήσουν τὸ χέρι αὐτό τοῦ Προδρόμου, ἵδιαίτερα δέ ὁ Κωνσταντίνος καὶ ὁ Ρωμανός οἱ Πορφυρογέννητοι. Πράγμα πού ἔκανε κάποιος διάκονος τῆς Ἀντιοχείας, πού λεγόταν Ἰώβ. Πῆρε καὶ μετέφερε στὴν βασιλεύουσα Πόλην τὸ τίμιο χέρι τοῦ Προδρόμου. Ο φιλόχριστος βασιλιάς τὸ ἀσπάστηκε μέσεβασμό καὶ «ἐν τοῖς βασιλείοις ἀπέθετο». Η Σύναξη τοῦ Προδρόμου τελοῦνταν «ἐν τοῖς Φορακίου».

”Η α΄ καὶ β΄ Εὕρεση τῆς κεφαλῆς (24 Φεβρουαρίου) ἔξιστορεῖται ἐπίσης στό «Μηναῖον» ὡς ἔξῆς:

‘Η τιμία κεφαλή τοῦ Προδρόμου βρέθηκε μέ τή χάρη τοῦ ἕδιου τοῦ Ἅγιου, ἀρχικά στό παλάτι τοῦ Ἡρώδη ἀπό δύο μοναχούς πού εἶχαν πάει στά Ιεροσόλυμα νά προσκυνήσουν τόν ζωοδόχο Τάφο τοῦ Χριστοῦ. Οἱ μοναχοί τήν παρέδωσαν στή συνέχεια σέ κάποιον κεραμοποιό πού τή μετέφερε στή πόλη τῶν Ἐμεσηνῶν. Ἐπειδή οἱ ἐργασίες του πήγαιναν καλά ὁ κεραμοποιός τήν εὐλαβοῦνταν καὶ τήν τιμοῦσε Ἰδιαίτερα. Πρίν πεθάνει τήν ἄφησε στήν ἀδελφή του μέ τήν ἐντολή οὕτε νά τή δείχνει σέ ἄλλους οὕτε νά τή μετακινεῖ. Μόνο νά τή σέβεται καὶ νά τήν τιμᾶ.

Μετά τό θάνατο τῆς γυναικας ἡ τιμία κεφαλή πέρασε στά χέρια διαφόρων καὶ κατόπιν σέ κάποιον ἀρειανό ιερομόναχο, τόν Εὐστάθιο, πού κατοικοῦσε σ' ἔνα σπίλαιο. Ἐπειδή αὐτός ἀπέδιδε τίς θεραπεῖες πού γίνονταν ἀπό τήν κεφαλή στίς ἀρειανικές κακοδοξίες, οἱ ὀρθόδοξοι τόν ἔδιωξαν ἀπό τό σπίλαιο. Φεύγοντας ἐκεῖνος, κατά θεία παραχώρηση, ἀφησε ἐκεῖ τήν κάρα. Ἀργότερα, κατά τήν ἐποχή τοῦ αὐτοκράτορα Οὐαλεντίνιανοῦ τοῦ Νέου (425-455 μ.Χ.) βρέθηκε τοποθετημένη μέσα σέ μιά ὑδρία. Τήν πῆρε ὁ ἐπίσκοπος Ἐμέσης Οὐράνιος, τή μετέφερε στό ναό, ὅπου καὶ ἐπιτελοῦνταν θεραπεῖες ἀσθενῶν καὶ ἄλλα θαύματα.

Τέλος, ώσ πρός τή γ' Εύρεση (25 Μαΐου), τό «Μνηαῖον» ἀναφέρει τά ἐπόμενα:

«Η τιμία αὐτή καὶ ἀγία κεφαλή, πού εἶχε πρό πολλοῦ ἀποκρυβεῖ, τώρα ἀποδόθηκε ἀπό τά σπλάχνα τῆς γῆς, σάν χρυσός ἀπό τά μέταλλα. Ὄχι κλεισμένη σέ ύδρια, ὅπως προηγουμένως, ἀλλά σέ ἀσπμένιο σκεῦος, κρυμμένη σέ ἱερό τόπο. Ἀποκαλύφθηκε μέσω κάποιου ἱερωμένου. Ὄταν μεταφέρθηκε ἀπό τά Κόμανα, ἡ ξακουστή ἀνάμεσα στίς πόλεις Κωνσταντινούπολη, μαζί μέ τόν πιστό βασιλιά καὶ τόν ποιμενάρχη ὅπως καὶ τόν εὐλαβή λαό, τή δέχτηκε μέ μεγάλη χαρά. Κι ἀφοῦ προσκύνησαν τήν τιμία κεφαλή μέ εὐλάβεια, τήν τοποθέτησαν σέ ἱερό τόπο».»

10. Λαϊκές παραδόσεις καὶ ἔθιμα

Ὕψη όρθόδοξος ἑλληνικός λαός τιμᾶ ἴδιαίτερα τόν ἄγιο Ἰωάννη τό Βαπτιστή. Καί ἡ τιμή αὐτή ἐκδηλώνεται ὅχι μόνο μέ τήν κατάνυξην κατά τίς ἑορτές του πού ἀναφέραμε, ἀλλά καὶ μέ τό ὅτι τό ὄνομά του δίνεται ώς βαπτιστικό σέ τόσους πολλούς ὡστε νά εἶναι ἀπό τά συνηθέστερα. Ἐπίσης μέ τόν ἄγιο Ἰωάννη συνδέονται ποικίλες λαϊκές παραδόσεις καὶ ἔθιμα.

■ Οι παραδόσεις και τά ἔθιμα τῆς Ἰανουαρίου (Σύναξη τοῦ Προδρόμου) σχετίζονται μέτο τό γεγονός τῆς Βάπτισης τοῦ Χριστοῦ. Συνήθως οἱ χριστιανοί σέ διάφορα μέρη κυρίως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης και τῆς Ρωμυλίας βρέχονταν μεταξύ τους «γιά νά εἶναι γεροί ὅλο τό χρόνο». Στίν Ἀγχιαλο ἔπαιρναν τούς νεόνυμφους ἀντρες μέτρογανα, «τούς πήγαιναν στό γιαλό και τούς ἔρριχναν στή θάλασσα. Ὑστερα ἔπαιρναν μιά κανάτα νερό θαλασσινό και ἔβρεχαν τή γυναικα του, λέγοντας: Νά ζήσετε ἔτη πολλά και νά σᾶς δώσει ὁ Θεός παιδιά». Σχετικά ἔθιμα συναντοῦμε στή Λῆμνο, τίν Κρεμαστή τῆς Ρόδου, σέ χωριά τῆς Μακεδονίας κλπ.

■ Περισσότερες παραδόσεις και ἔθιμα συνδέονται μέτρη γιορτή τῆς γέννησης τοῦ Προδρόμου (24 Ἰουνίου, τοῦ «Κλίδονα»). Λίγο δηλαδή μετά τή θερινή τροπή τοῦ ήλιου (θερινό ήλιοστάσιο). Ό λαός πιστεύει πώς τή μέρα αὐτή «ὅ ήλιος τρέμει ἢ γυρίζει και εἶναι θαμπερός» ἢ ὅτι τά μεσάνυχτα οἱ οὐρανοί ἀνοίγουν και ὅ, τι ζητήσει αὐτός πού μένει τίν ὥρα ἐκείνη ξάγρυπνος γίνεται. Σέ μερικά μέρη τήν παραμονή μαζεύουν τά λουλούδια μέτρη ὅνομα Ἀγιάννηδες ἢ Γιαννάκια, τά τοποθετοῦν στίς πόρτες ἢ τίς στέγες και προετοιμάζουν τόν Κλίδονα. Τό ἔθιμο αὐτό, κατά πε-

ριοχές, συνδέεται μέ τή μεταφορά ἀπό τή βρύση τοῦ «ἀμίλπτου» ἢ «βουνβοῦ» ἢ «ἄκριντου» νεροῦ, μέ τό κλείδωμα καί τό ἄνοιγμα τοῦ Κλήδονα, μέ τό ἄναμμα τῶν πυρῶν (οἱ φωτιές τοῦ Ἀϊ Γιαννιοῦ) πάνω ἀπ' τίς ὁποῖες πιποῦν παιδιά καί μεγάλοι, λέγοντας διάφορες ἐπωδές ὅπως:

«Ἄγιε μου, Γιάννη μου,
πέτρα στό κεφάλι μου,
σίδερο στά πόδια μου,
καί δροσιά στό σῶμα μου».

Σέ μερικά μέρη τή μέρα αὐτή ἀρχίζει τό μάζεμα τῆς ρίγανης, γι' αὐτό τόν Ἅγιο Ιωάννη ἀποκαλοῦν καί Ριγανᾶ.

n Δέν εἶναι λίγες καί οἱ παραδόσεις γιά τόν ἀποκεφαλισμό τοῦ Τιμίου Προδρόμου (29 Αὔγουστου) ὅπότε τηρεῖται αὐστηρή νηστεία. Σέ μερικές περιοχές ἀναφέρουν τήν παράδοσην ὅτι ἡ Ἡρωδιάδα πού ζήτησε «τίνι κεφαλή του ἐπί πίνακι», θέλησε κάποτε «νά περάσει ἔνα ποτάμι παγωμένο. Μόλις ὅμως τά καταραμένα της πόδια ἐπάτησαν τό ποτάμι, ὁ πάγος ἐρράγισε καί αὐτή ἔπεσε μέσα στήν τρύπα πού ἄνοιξε. Μόνο τό κεφάλι της ἔμεινε ἔξω ἀπό τόν πάγο, γιά νά βασανίζεται αἰώνια γιά τό θάνατο τοῦ Ἅγιου».

Ἡ αὐστηρή νηστεία τῆς 29 Αὔγουστου (οὕτε λάδι τρῶμε) συνοδεύεται μέ τήν ἀπαγόρευσην

ὅλων ἐκείνων πού μοιάζουν μέ αἷμα. Σέ πολλές περιοχές δέν τρῶνε μαῆρα σταφύλια ἢ σύκα, οὕτε καρύδια γιατί τοῦ ἔκοψαν τό καρύδι τοῦ λαιμοῦ, τό ψωμί τό τεμαχίζουν μέ τό χέρι κι ὅχι μέ τό μαχαίρι. Στίν Πρέβεζα καί ἀλλοῦ ἀναφέρουν καί τόν ἄγιο Ιωάννη στό θρῆνο ἢ τό μοιρολόι τῆς Παναγίας τή Μεγάλη Παρασκευή:

«Ἄγιε μου Γιάννη, Πρόδρομε, καί βαπτιστή τοῦ γιοῦ μου,
μήν εῖδες τόν ύγιοκα μου καί σέ τόν δάσκαλό σου;».

Καί στή Νάξο φέρεται ὁ Πρόδρομος νά ἀπαντᾶ:

«Βλέπεις ἐκεῖνο τό γυμνό καί τόν ἀνεμαλλιάρον,
ὅπου φορεῖ στίν κεφαλή ἀγκάθινο στεφάνι;
Ἐκεῖνος εἶν' ὁ γιόκας σου καί μέ ὁ δάσκαλός μου».

rrr

«Βαπτιστά τοῦ Χριστοῦ, πάντων ἡμῶν μνήσθητι, ἵνα δυσμῶμεν τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν· σοί γάρ ἐδόθη χάρις, πρεσβεύειν ὑπέρ ἡμῶν».

